

Ymateb ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i'r adroddiad gan y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Ymchwiliad undydd i atal thrombo-emboldd gwythiennol ymhlith cleifion mewn ysbytai yng Nghymru

Tachwedd 2012

Datganiad Gweithredol

Mae gwella ansawdd a diogelwch gofal iechyd, a sicrhau bod profiad cleifion o'r gofal a gânt yn dda, yn flaenoriaethau uchel gan Lywodraeth Cymru. Rwyf felly'n croesawu'r adroddiad hwn a'r cyfle i drafod yr hyn rydym yn ei wneud i leihau i'r eithaf y nifer sydd â thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty. Hoffwn hefyd gofnodi fy edmygedd o'r gwaith a wnaed gan y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol wrth gasglu tystiolaeth a chyflwyno'u canfyddiadau. Mae adroddiad yr ymchwiliad hwn yn sicr o ychwanegu at ein hymdrechion i godi ymwybyddiaeth o'r angen i ddeall a rheoli'r risgiau er mwyn atal thrombo-embolddau gwythiennol (VTE) mewn cleifion a draddodir i'r ysbytai yng Nghymru. Mae VTE yn gyflwr difrifol sydd weithiau'n ddifrodus iawn, ac yr wyf wedi ymrwymo i barhau ac i gyflymu ein hymdrechion i leihau ei amllder ledled Cymru.

Roedd y drafodaeth agored ac adeiladol yn ystod yr ymchwiliad yn gymorth i ddod i adnabod yr heriau sy'n wynebu sefydliadau a chlinigwyr unigol, wrth iddynt geisio ymdopi â'r cymhlethdod sy'n nodweddu'r gwaith o atal VTE. Fodd bynnag, roedd yn amlwg bod cymhelliad cryf i ddod o hyd i'r atebion cywir ac i wneud gwelliannau pellach. Yr angen yn awr yw adeiladu ar hyn, a sicrhau y gellir tynnu ymaith unrhyw rwystrau sy'n atal cynnydd. Mae gennym lawer i adeiladu arno, ac ystod o arbenigedd ledled GIG Cymru er mwyn sicrhau y mabwysiedir yr arferion gorau yn eang. Un enghraifft yn unig o hyn yw'r gwaith sydd eisoes mewn llaw i sefydlu cyfradd yr achosion o thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty. Hoffwn ddiolch hefyd i Lifeblood Cymru am eu cefnogaeth a'u cyngor tra'n cydweithio gyda'r GIG a'r tîm 1000 o Fywydau a Mwy. Mae'r fethodoleg gwella ansawdd a hyrwyddid gan y rhaglen 1000 o Fywydau a Mwy wedi darparu fframwaith ac offer i gasglu'r dystiolaeth a gymeradwyir gan NICE ac eraill, mewn ffordd ymarferol a systematig. Rhaid i hyn bellach ddod yn rheolwaith gyson, ac yn rhan o'r ymarfer beunyddiol, er mwyn canfod yn eglur pa gleifion sydd dan risg, a thrin y cleifion hynny yn unol â'u hanghenion unigol.

Mae argymhellion yr adroddiad hwn yn sicr o'n helpu i symud ymlaen ac i adeiladu ar y gwaith sylweddol sydd wedi ei wneud eisoes. Fe welwch fod fy ymateb i bob un o'r argymhellion yn dangos fod gwaith wedi parhau i ddangos cynnydd o ran atal VTE, ond ei fod hefyd ynghlwm wrth gamau pellach y byddwn yn eu cymryd er mwyn cyflymu ein hymdrechion. Bydd y rhaglen 1000 o Fywydau a Mwy eto'n gwneud cyfraniad allweddol wrth yrru ymlaen â'r gwaith hwn.

Rwyf wedi nodi isod fy ymateb i'r argymhellion unigol yn yr Adroddiad.

Nodir isod yr atebion manwl i argymhellion yr Adroddiad:

Mae'r Pwyllgor yn argymhell:

Argymhelliad 1:

Dylai Llywodraeth Cymru gydnabod pwysigrwydd lleihau nifer yr achosion o thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty (HAT) yng Nghymru drwy ystyried o ddifrif p'un a ddylai cydymffurfio â chanllawiau perthnasol NICE fod yn flaenoriaeth haen 1 i fyrddau iechyd, gan reoli eu perfformiad yn erbyn y flaenoriaeth, hon. Dylid ystyried hyn ochr yn ochr â chymau diwygiedig drwy'r ymgyrch 1000 o Fywydau a Mwy. Gofynna'r Pwyllgor i Lywodraeth Cymru adrodd yn ôl i ni ar ganlyniad ei hystyriaeth i wneud cydymffurfio â chanllawiau NICE yn flaenoriaeth haen 1 ac egluro'r rhesymau dros ei chasgliad. Dylai'r ystyriaeth fod yn rhan o'r adolygiad nesaf o flaenoriaethau haen 1.

Ymateb: Derbynn mewn egwyddor

Rwyf yn derbyn yr argymhelliad hwn mewn egwyddor. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i leihau amllder thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty yng Nghymru. Yn *Llaw yn llaw at Iechyd* nodir gweledigaeth y Llywodraeth o well ansawdd diogelwch y gwasanaeth er mwyn gwella'r canlyniadau iechyd. Disgrifir hyn ymhellach yn *Rhagor*, sef ein Cynllun Sicrhau Ansawdd (CSA) ar gyfer y GIG, lle y disgwylir datblygu dull newydd o fonitro perfformiad yn y GIG, drwy ganolbwyntio mwy ar fesur canlyniadau sy'n glinigol briodol. Ochr yn ochr â hynny, mae'r CSA hefyd yn cydnabod yr angen i ddatblygu cyfres o fetrigau allweddol, a ddisgrifir fel 'sbardunwyr ansawdd'. Bydd y rhain yn fesurau a fydd yn canolbwyntio ar faterion penodol, fel rhan o'r trefniadau rheolaidd ar gyfer monitro ansawdd y gofal, a byddant yn darparu rhybudd cynnar o unrhyw wasanaethau a allai beri pryder. Bydd y sbardunwyr ansawdd yn cynnwys metrigau ar gyfer monitro gweithredu i atal thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty. Bydd y drefn honno'n hwyluso gweithredu cynnar yn lleol os yw'r perfformiad lleol yn peri pryder. Ar yr un pryd, bydd yn darparu mecanwaith i gynnal goruchwyliaeth genedlaethol, a'r gallu i ddwysáu'r ymateb a'r ymyrraeth mewn meysydd lle mae'r cynnydd yn brin. Felly, os bydd y perfformiad yn peri pryder, gall y dull newydd o weithredu sicrhau y bydd unrhyw un o'n dangosyddion ansawdd craidd penodedig yn 'sbarduno' canolbwyntio a gweithredu yn y dull 'haen 1'.

Ein dyletswydd ni yw rhoi ein sylw pennaf i wella ansawdd ein gwasanaethau iechyd yn barhaus. Mae GIG Cymru eisoes wedi dangos cynnydd wrth fynd i'r afael â'r cymhlethdod sy'n nodweddu'r dulliau o atal thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty, ond derbynnir bod llawer iawn rhagor i'w wneud. Bydd y rhaglen 1000 o Fywydau a Mwy yn parhau i gefnogi'n frwdfrydig y sefydliadau sy'n

gweithredu yn y maes pwysig hwn, er mwyn lledaenu a gwreiddio'r arferion gorau ar gyfer lleihau'r risg o ddatblygu'r cyflwr difrifol hwn.

Goblygiadau ariannol – Dim. Telir unrhyw gostau ychwanegol o gyllidebau'r rhaglenni presennol.

Mae'r Pwyllgor yn argymhell:

Argymhelliad 2:

Dylai gweithdrefn safonol gael ei rhoi ar waith i leihau nifer yr achosion o thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty (HAT) yng Nghymru, a'i gwneud yn orfodol i glinigwyr asesu risg ac ystyried rhagnodi thromboproffylaxis priodol – boed yn fecanyddol neu'n gemegol – i bob claf sydd yn yr ysbyty.

Ymateb : Derbynn mewn egwyddor

Rwyf yn derbyn yr argymhelliad hwn mewn egwyddor. Mae'r offer a'r adnoddau, a ddatblygwyd drwy gyfrwng y cydweithrediad 1000 o Fywydau a Mwy, yn darparu proses eglur a systematig i sefydliadau yng Nghymru, ar gyfer asesu a phenderfynu ar yr opsiynau triniaeth i rai y canfyddir eu bod yn wynebu risg o thrombosis. Ymdrinnir â hyn, ynghyd â mesurau i helpu'r timau sy'n gweithredu'r ymyriadau i brofi ac olrhain eu dibynadwyedd, yn y 'Canllaw Sut i' a ddatblygwyd gan y tîm 1000 o Fywydau mewn partneriaeth ag eraill, yn enwedig yr elusen thrombosis, 'Lifeblood'. Trwy fabwysiadu'r dull hwn, gall sefydliadau ddangos eu bod yn darparu gofal sy'n seiliedig ar dystiolaeth, yn unol â chanllawiau NICE ar leihau'r risg o thrombo-emboldd gwythiennol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r cydweithrediad 'Trawsnewid Gwasanaethau Mamolaeth' gyda 1000 o Fywydau a Mwy wedi gwneud cynnydd sylweddol o ran datblygu cyngor ac adnoddau penodol ar gyfer anghenion benywod beichiog. Mae gan y rhaglen hon gefnogaeth aml-ddisgyblaethol gref, ac yn ddiweddar cyhoeddodd 'Canllaw Sut i' a fydd yn cynorthwyo clinigwyr i fabwysiadu dull systematig, ledled Cymru. Mae hyn yn cael ei roi ar waith ym mhob uned mamolaeth yng Nghymru.

Mynnir eisoes fod pob clinigydd yn dilyn yr arferion gorau, yn argymhell yr opsiynau triniaeth gorau ar gyfer eu cleifion, ac yn trafod yr opsiynau hynny gyda chleifion unigol.

Fel y nodwyd ynglŷn ag argymhelliad 1, bydd 1000 o Fywydau a Mwy yn canolbwyntio o'r newydd ar gynorthwyo byrddau ac ymddiriedolaethau ieuchyd i sicrhau y gweithredir y dull hwn yn eang ac mewn modd cynaliadwy.

Goblygiadau ariannol – Dim.

Mae'r Pwyllgor yn argymhell:

Argymhelliad 3:

Dylai byrddau iechyd ddatblygu dull safonedig o ddangos cyfradd thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty ar gyfer pob ysbyty yng Nghymru ac ar lefel genedlaethol ledled Cymru gyfan. Argymhellwn y dylai byrddau iechyd ddysgu o'r gwaith sydd eisoes yn cael ei wneud gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac eraill er mwyn datblygu methodoleg safonol yn gyflym a'i rhoi ar waith ledled Cymru.

Ymateb : Derbyn

Rwyf yn derbyn yr argymhelliad hwn. Fel y canfu ymchwiliad y Pwyllgor, mae gwneud diagnosis o thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty yn anodd weithiau, a gall ddigwydd ar ôl cyfnod mewn ysbyty. Mae'r GIG yng Nghymru wedi dangos ymroddiad cryf i ddatblygu methodoleg safonol a fydd yn caniatáu mesur cyfradd leol a chyfradd genedlaethol ar gyfer y thromboses sy'n deillio o ysbytai, er gwaethaf y cymhlethdod. Parhawyd i wella yn y maes hwn. Bydd y rhaglen 1000 o Fywydau a Mwy yn cydgysylltu'r gwaith ac yn helpu i gyflymu datblygiad a gweithrediad mesur a gytunir ledled Cymru.

Goblygiadau ariannol – Dim.

Mae'r Pwyllgor yn argymhell:

Argymhelliad 4:

Dylid cynnal dadansoddiad o wraidd pob achos o thrombo-emboldd gwythiennol (VTE) mewn ysbytai yng Nghymru, neu bob achos o VTE ymysg cleifion o fewn 3 mis iddynt gael eu rhyddhau o'r ysbyty yng Nghymru, i ganfod a ydynt wedi deillio o driniaeth yn yr ysbyty.

Ymateb : Derbyn mewn egwyddor

Rwyf yn derbyn yr argymhelliad hwn mewn egwyddor. Mae'n hanfodol cael mecanweithiau i'n galluogi i adolygu a dysgu oddi wrth unrhyw ddigwyddiadau a allai achosi niwed i gleifion ac y gallid bod wedi eu hosgoi. Mae dadansoddi achosion gwreiddiol yn ddull a ddefnyddir yn eang o fewn GIG Cymru. Fodd bynnag, mae'n wir bod y dull yn hawlio llawer iawn o amser, ac felly mae'n hanfodol datblygu offer hwylus ac ymarferol, y gallir eu defnyddio i hyrwyddo dysgu heb fod yn ormod o faich, drwy hawlio gormod o amser clinigwyr a'u hatal rhag gofalu yn uniongyrchol am eu cleifion. Mae Ymddiriedolaeth GIG Felindre eisoes wedi datblygu offeryn o'r fath, sydd wedi ei rannu ledled Cymru drwy'r cydweithrediad 1000 o Fywydau a Mwy. Bwriad y tîm 1000 o Fywydau a Mwy yw hwyluso a chytuno ar offer i'w defnyddio ar draws y gwahanol leoliadau iechyd. Disgwyliaf i'r offer hyn gael eu mabwysiadu ledled

Cymru yn achos pob claf sydd â diagnosis o thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty, a wnaed yn ystod arhosiad mewn ysbyty neu o fewn tri mis ar ôl eu rhyddhau.

Goblygiadau ariannol – Dim. Telir unrhyw gostau ychwanegol o gyllidebau'r rhaglenni presennol.

Mae'r Pwyllgor yn argymhell:

Argymhelliad 5:

Dylai Llywodraeth Cymru a byrddau iechyd gydweithio i godi ymwybyddiaeth ymysg cleifion chlinigwyr o'r risgiau o gael thrombosis sy'n deillio o'r ysbyty (HAT). Argymhellwn y dylai hyn fod ar ffurf ymgyrch addysgu'r cyhoedd i well dealltwriaeth o risgiau HAT a difrifoldeb y broblem.

Ymateb: Derbyn

Rwyf yn derbyn yr argymhelliad hwn. Mae canllawiau NICE, yn ogystal â'r 'Canllaw Sut i' gan 1000 o Fywydau a Mwy, ynglŷn â lleihau amllder y thromboses sy'n deillio o'r ysbyty yn cyfeirio at yr angen i gynnwys y cleifion eu hunain. Mae hyn yn cwmpasu'r angen i wella ymwybyddiaeth o'r symptomau a'r risgiau a darparu gwybodaeth hefyd am sut i leihau'r risg, a sut i weithredu os oes unrhyw bryderon yn codi, neu symptomau yn dod i'r amlwg. Yn ychwanegol, dylai'r gweithredoedd y cyfeiriwyd atynt o dan argymhelliad 2 wella'r ymwybyddiaeth ymhlith clinigwyr.

Fodd bynnag, mae'n eglur fod angen gwneud llawer rhagor i wella ymwybyddiaeth o'r risgiau. Mae angen darparu offer i glinigwyr a sefydliadau er mwyn iddynt wneud hynny yn effeithiol. Yn hyn o beth, gallwn ddysgu oddi wrth nifer o'n llwyddiannau ac adeiladu arnynt. Mae'r rhain yn cynnwys yr ymgyrch flaenorol 'Glanhewch Eich Dwylo', a fu'n effeithiol drwy godi ymwybyddiaeth staff yn yr ysbytai, cleifion a'r gymuned yn gyffredinol, ynghylch y pwysigrwydd o olchi'r dwylo er mwyn ymladd heintiau. Yn fwy diweddar, mae'r ymgyrch gyfathrebu S.T.O.P gan 1000 o Fywydau a Mwy, a lansiwyd yn gynharach eleni i leihau'r risg o heintio drwy wella'r modd y defnyddir canwlâu a chathetrau, eisoes yn dangos canlyniadau rhagorol ledled Cymru drwy leihau'r defnydd diangen o'r dyfeisiau hyn. Dylem gadw mewn cof hefyd waith presennol cyrff megis Lifeblood a'u swyddogaeth bwysig o godi ymwybyddiaeth, ac adeiladu ar hynny.

Adain gyfathrebu'r tîm 1000 o Fywydau a Mwy a fydd yn cydgysylltu'r gwaith hwn, mewn partneriaeth â'r holl randdeiliaid allweddol. Byddant yn adolygu'r dystiolaeth ac yn edrych ar yr arferion gorau yn y maes er mwyn rhoi cynigion gerbron ar gyfer dull o godi ymwybyddiaeth ledled GIG Cymru yn ystod 2013/14.

Goblygiadau ariannol – Dim. Telir unrhyw gostau ychwanegol o gyllidebau'r rhaglenni presennol.